

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

3.søndag i treenighetstiden - 14.juni 2015

Prekentekest: Johannes 1,35-51

Lesetekst I: Jes 50,4-5

Lesetekst II: Rom 8,28-30

Jesu rolle(r)

I denne teksten beveger vi oss fra bunnpunktet for Jesus: Hans rolle som Guds lam (som bærer verdens synd), og til det vi kan kalle toppunktet for Jesus: En åpen himmel over ham, og Guds engler som går opp og ned over ham. Det er ytterpunktene for hvordan vi kan erfare Jesus:

- Den lidende tjener, Guds lam, den som ble gjort til synd, som bar hele verdens og menneskehetens urenheter på sin kropp.
- Og den opphøyde himmelkongen, som åpner Guds himmel og hylles av englene. Jesus er begge deler, og denne teksten inviterer til en preken som kan dvele ved dette paradokset.

Møter med Jesus

Dette er en fortelling med mange aktører utenom Jesus selv, og felles for dem er at de alle får et møte med Jesus som forvandler deres liv. Først møter vi Johannes døperen. Han har kjent Jesus fra sin barndom. Hvordan og når han oppdaget hvem Jesus egentlig var vet vi ingenting om, bortsett fra at han ifølge sin mor Elisabeth allerede på fosterstadiet frydet seg når Jesus var i nærheten (Lukas 1,44). Uansett, den status Jesus har i Johannes sine øyne kjenner vi godt til, fra forkynnelsen hans i bl.a. Lukas 3,16-17 og ikke minst i avsnittet før vår tekst i Johannes 1.

Et interessant poeng i denne forbindelse er at vår nye bibeloversettelse har gjort en endring i vers 29. I oversettelsen fra 1978 het det «som bærer verdens synd». I 2011-oversettelsen har man beveget seg nærmere grunnteksten, med formuleringen «som bærer *bort* verdens synd» (min kursiv). I vårt tekstavsnitt er dette kortet ned til at Johannes kun sier «Se, Guds lam!» Men dette viser tydelig tilbake på det han sier bare noe vers tidligere, som fremhever dette lammets funksjon: Å bære bort verdens synd.

Hvor finnes han

Om de to disiplene til Johannes følger Jesus spontant etter uttalelsen i vers 36, eller om dette har vært en prosess for disiplene der disse to ordene fra Johannes ble den siste dråpen, vet vi ikke. Men uansett, de følger etter Jesus. Det første spørsmålet de stiller ham, kan virke underlig. «Hvor bor du?» Hvorfor spør de om dette? En mulighet er at de ønsker å bli bedre kjent med Jesus. Å få se det stedet der noen bor, vil fortelle oss mye om personen. Vi legger mye av vår identitet inn i de omgivelsene der vi har vår base, vårt hjem.

En annen mulighet er at disiplene med dette spørsmålet ganske enkelt uttrykker et ønske om å få besøke Jesus, for å lære mer av ham. Uansett, i dette spørsmålet kan man finne utgangspunktet til et sentralt poeng i en preken. For hvis vi idag ønsker å bli bedre kjent med Jesus, eller ønsker å følge etter ham, så kan vi også stille ham dette spørsmålet: «Hvor bor du?» Svaret Jesus da gir oss, er blant annet å finne i en av våre vakreste julesalmer, Mitt hjerte alltid vanker: «...at du er født her inne, i hjertets dype grunn.» Å våge å gå inn i dypet av oss selv, helt inn til kjernen og hjertet av hvem vi er, kan gi oss et møte med Jesus. For gjennom vår dåp, gjennom Den Hellige Ånds bolig i oss, så finner vi Jesus der. Det er der han bor. Svaret som Jesus gir er «Kom og se!». Et tydelig løfte

til dem som søker Jesus, dem som virkelig ønsker å finne ham, bli bedre kjent med ham, følge etter ham. Han vil la seg finne, han inviterer oss til å komme og se.

Kontemplasjon og misjon

«Kom og se!» Dette blir sagt to ganger i denne teksten. Vi kan si at den første gangen handler om en innover-dimensjon, den andre gangen handler det om en utover-dimensjon. Eller sagt på en annen måte: Første gangen utfordres vi på det kontemplative, andre gangen på det misjonale. Jesus inviterer oss til kontemplasjon når han sier til oss «Kom og se.»

Andreas og den andre Johannes-disippelen (tradisjonelt har man antatt at dette er evangelisten Johannes, dette er mulig, men ikke sikkert) spør Jesus hvor han bor, og Jesus inviterer dem til å bli kjent med ham, oppdage hvem han er, betrakte ham, altså kontemplasjon. Og som sagt, dette kan vi gjøre gjennom en reise inn i dypet av oss, hvor Jesus bor ved Den Hellige Ånd. Når vi har gjort den erfaring å bli kjent med Jesus, så går vi ut, og forteller om ham til andre. Andreas går til sin bror Simon. Filip, som får møte Jesus dagen etter, forteller om ham til Natanael (det er rimelig å anta at Natanael er et personlig navn på den Bartolomeus som vi finner i tre av de fire listene over de tolv apostlene, Matteus 10, Markus 3 og Lukas 6). Og sier «Kom og se!»

Gjennom kontemplasjonen, gjennom det å erfare Jesus på dypet av mitt eget liv, i den innerste kjernen av meg selv, der han bor, eller der han vil etablere sin bolig, så motiveres jeg til å si «Kom og se!» til andre. Og da sier jeg *ikke* til dem «Kom og se hvordan Jesus bor i meg». Da sier jeg «Kom og se inn i deg selv, hvor Jesus vil bo.» Dette ser vi både i måten Jesus møter Simon på, og i måten han møter Natanael på.

Ny identitetsmarkør

Det første Jesus sier til Simon er «Du er Simon, sønn av Johannes». Altså han utfordrer Simon til å se inn i seg selv, gjennom å peke på Simons mest konkrete identitetsmarkør, altså navnet hans (og farsnavnet). Og så forteller Jesus ham hva hans nye navn skal være. Jesus gir ham en ny identitetsmarkør, en helt ny identitet. En identitet der Jesus selv har tatt bolig i ham.

Når Jesus møter Natanael, begynner han med å beskrive en sentral egenskap ved Natanael, at han er en sann israelitt, en mann uten svik. Også her utfordres denne mannen til å se inn i seg selv, når Jesus peker på en helt konkret identitetsmarkør i ham.

Og så forteller Jesus ham at han så ham allerede da han satt under fikentreet. (Det er verdt å nevne at i Det gamle testamente er fikentreet av og til et symbol for «hjemme», og at i rabbinisk litteratur blir fikentreets skygge noen ganger assosiert med stedet for meditasjon og bønn). Vi vet ikke hva Natanael gjorde eller tenkte på da han satt der under fikentreet. Men han ble sett av Jesus, på en måte som umiddelbart skapte en erfaring hos ham av at han stod overfor Guds Sønn. Misjon handler om å hjelpe mennesker til å se at de er sett av Jesus, og at han ønsker å bo midt i sentrum, hjertet, kjernen, av deres liv og deres identitet.

Misjon blant jøder

Natanael får høre at han er en sann israelitt. Misjon blant jøder også i dag må handle om å gjenkjenne, anerkjenne og relatere budskapet til jødernes identitet og selvforståelse som jøder. Og dessuten å peke på Jesus på en måte som jøder kan relatere seg til. Natanael gjenkjente ham som Israels konge. Og Andreas omtalte Jesus som Messias da han fortalte sin bror Simon om den oppdagelsen han hadde gjort. Dette skjedde før evangeliet og kirken ble fremmedgjort for jødene etter som den hedningkristne bevegelsen vokste frem og overtok rollen som premissleverandør.

Men da inkarnasjonen fant sted, så skjedde det inn i en jødisk kontekst. Kirken trenger å oppdage på ny hvordan evangeliet inkarneres i jødisk kultur og identitet også i dag. Bare på den måten kan et «Kom og se!» fra kirken bli troverdig. Slik er det i forhold til jødene, og slik er det overfor alle mennesker som vi er kalt til å vitne for. Budskapet om Jesus må svare på de spørsmålene som ligger i dypet av mennesket. Det er der Jesus vil gjøre sin bolig.

Han gjør sin bolig

Og han vil gjøre sin bolig både som Guds Lam som bærer bort all synd i menneskers liv, men også som den mektige Himmelkongen som åpner himmelen for oss. Som hylles av englene. Beretningen som kommer like etter vår tekst peker tydelig mot det. Bryllupet i Kana. Den nye vinen. Det nye Guds rike på jorden. En åpen himmel over alle mennesker som har sett Jesus, og som er sett av ham.

Gunther Theiss

Misjonsrådgiver, Stavanger bispedømme.

Gunther.theiss@kirken.no